

אגף הרכב תחום הדרכה, פיתוח, שמאים
ושירותי תחזוקה

הנחיות מקצועיות לשמאי רכב

יוני 2015
סיון תשע"ה

2015 / 6 / 1

יד בסיון תשע"ה

מכובדי שמאי הרכב,

לפני כ- 30 שנים הגיע משרד התחבורה להחלטה שיש להכניס את מקצוע שמאות הרכב תחת כנפיו באמצעות צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שמאי רכב), תש"ם-1980, נקבעו ההגדרות והנהלים שלאורם מוסמכים ופועלים שמאי הרכב.

כגורם המקצועי המנחה את השמאים, הוציא משרד התחבורה במהלך השנים הוראות והנחיות מקצועיות שחלקם נקראו "חוזרים" וחלקם "הנחיות מקצועיות", המתבססים רובם ככולם על החוק, התקנות, הצווים, פסקי דין והניסיון שנצבר במהלך השנים.

במהלך השנים חלק מהחוזרים שונו או בוטלו, חלקם נכלל בתקנה או בחוק זה או אחר והחוזר הפך למיותר וחלקם נשארו נכונים ותואמים את המצב היום.

"הרשות" מינתה וועדה מקצועית אשר כללה צוות שמאים חברי איגוד השמאים וכאלה שלא, אשר שקדו ושיכתבו את החוזרים, ההוראות המקצועיות וכללי האתיקה, והתאימו אותם לתקופה הנוכחית כשהם מחולקים לפרקים כדלקמן:

פרק א':	הגדרות החוק, תקנות התעבורה וצווי הפיקוח;
פרק ב':	חוזרים/הוראות/הנחיות מקצועיות שאוחדו תחת הכותרת "הנחייה מקצועית";
פרק ג':	כללי התנהגות;
פרק ד':	מקורות;

באוגדן מרוכז זה הננו מתכבדים להביא בפניכם את כל ההנחיות המקצועיות המעודכנות והעדכניות, הכלולות בפרק ב' ואת כללי ההתנהגות הכלולים בפרק ג', המחייבים אתכם בעבודתכם היומיומית. ההנחיות המקצועיות המעודכנות תקפות לגבי חוות דעת/שומות שנערכו ממועד פרסום האוגדן ומבטלות בזאת את כל החוזרים¹. אנו נמצאים בעיצומו של תהליך חקיקה פרק "שמאי רכב" בחוק רישוי שירותים לרכב התשע"ג-2013 החדש, כשחלקן של הוראות מקצועיות אלו מוטמעות בו.

אוגדן זה, שיעודכן מעת לעת, הוא זה התקף עד לשינוי הבא שיתבקש. בכל מקרה, החוק והתקנות המעודכנים נכון למועד הרלוונטי למקרה ולהוצאת חוות הדעת, הם הקובעים.

בכבוד רב,

משה קירמאיר
"הרשות"

¹ כל ההנחיות מחוזר 1 ועד חוזר 23 לרבות ההנחיות המקצועיות שהוצאו לפני מועד הוצאת אוגדן זה.

תוכן העניינים

<u>עמוד</u> 5-3	פרק א' - הגדרות החוק, תקנות התעבורה וצווים
6	<u>פרק ב' – הנחיות מקצועיות</u>
8-7	הנחייה מקצועית מס' 1 - קריטריונים לאימון מתמחים וכללי התמחות;
12-9	הנחייה מקצועית מס' 2 - שומת רכב/חוות דעת והנדרש שיכלל בה;
14-13	הנחייה מקצועית מס' 3 - חישוב נזק גולמי ברכב;
15	הנחייה מקצועית מס' 4 - תאימות והתאמת חלקי חילוף לרכב בעת עריכת שומה/חוות דעת;
16	הנחייה מקצועית מס' 5 – רכב באובדן גמור;
18-17	הנחייה מקצועית מס' 6 – איסור תיקון שלדת מרכב באמצעות חיבור משני חלקים;
20-19	הנחייה מקצועית מס' 7 – תיקון בטיחותי של רכב (חוזר "הרשות" מס' 23);
21	הנחייה מקצועית מס' 8 – חוות דעת נגדית;
23-22	<u>פרק ג' – כללי התנהגות ואתיקה מקצועית</u>
	א. עיסוקים בהם עלול שמאי רכב להימצא בניגוד עניינים;
	ב. כללי התנהגות;
24	<u>פרק ד' – מקורות</u>

פרק א'

פרק א' - הגדרות החוק, תקנות התעבורה וצו הפיקוח

"שמאות רכב" – "עיסוק בשומה ובהערכת שווי של רכב ונזקים שנגרמו לרכב בתאונה או מכל סיבה אחרת";²

"שמאי רכב" – "מי שרשום בפנקס השמאים";³

מתמחה בשמאות רכב – "לא יעסיק אדם בשמאות רכב אדם שאינו רשום בפנקס השמאים, למעט מתמחה בתקופת התמחותו אם הוא רשום בפנקס המתמחים שמנהלת הרשות";⁴

"נזק גולמי" – "נזק ישיר שנגרם לרכב ללא קשר לאמור בכל פוליסת ביטוח שהוצאה לגבי הרכב, למעט ירידת ערך הרכב";⁵

"רכב באבדן גמור" (Total Loss) – "רכב ששמאי רכב קבע לגביו שהוא יצא מכלל שימוש או שהנזק הגולמי בו הוא 60 אחוזים ומעלה משווי הרכב; ⁶ סבור שמאי רכב כי ברכב שניזוק יש נזק גולמי העולה על 60 אחוזים, ימסור לנוהג בו או לבעלו הודעה על אבדן גמור ויודיע על כך לרשות הרישוי בטופס שנקבע, וכן יעביר את רישיון הרכב לרשות הרישוי.⁷ (החל מתחילת שנת 2012 הדיווח על רכב שהוכרז "אובדן גמור" נעשה בדיווח ישירות למחשב רשות הרישוי באמצעות "כרטיס חכם" שבו על השמאי להצטייד).

הגדרת "רכב באובדן גמור" נמצאת גם ב"פוליסה התקנית"⁸ בזו הלשון:

בפוליסה זו, "רכב באבדן גמור" –

רכב ששמאי רכב קבע לגביו כי נתקיימו בו אחד מאלה:

- (1) הוא יצא מכלל שימוש והנזק הישיר שנגרם לו, למעט נזק ישיר שנגרם מירידת ערך, הוא 60 אחוזים ומעלה משווי הרכב כולל מסים;
- (2) הרכב אינו ניתן עוד לשיקום והוא נועד לפירוק בלבד;
- (3) אם הרכב נגנב ולא נמצא תוך 30 ימים.

"אובדן גמור להלכה" – ב"פוליסה התקנית"⁹ נכללת הגדרת רכב שיעודו תיקון אולם המבטח בחר שלא לתקנו למבוטח, בזו הלשון: "קבע שמאי מוסמך כי שיעור הנזק שנגרם לרכב הוא לפחות 50 אחוזים משווי הרכב סמוך לפני קרות מקרה הביטוח, רשאי המבטח לפצות את המבוטח כאילו היה אובדן גמור (להלן - אובדן גמור להלכה)".

² צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שמאי רכב), תש"ס-1980 – סעיף 1

³ שם - סעיף 1

⁴ שם - סעיף 3

⁵ תקנות התעבורה, תשכ"א-1961 - תקנה 266

⁶ שם - תקנה 266

⁷ שם – תקנה 308 (ב)

⁸ תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), תשמ"ו-1986 - "הפוליסה התקנית" סעיף 6

⁹ הפוליסה התקנית - סעיף 6 (ב)

"שווי רכב" – שווי הרכב בשוק המכוניות המשומשות כפי שהוא מתפרסם מעת לעת בפרסום המקובל על חברות הביטוח ולעניין רכב מסוג M 1 ו-N 1 שווי הרכב לפי קוד הדגם המופיע ברישיון הרכב;¹⁰

"רכב שיצא מכלל שימוש" - רכב שיצא מכלל שימוש מחמת שהתיישן, שפורק, שנקבע כרכב באבדן גמור או שעומד להישלח לצמיתות אל מחוץ לישראל (להלן בתקנה זו - **רכב שיצא מכלל שימוש**), חייב בעל הרכב הרשום ברשיון, בעל הרכב לפי כל דין, שמאי הרכב, או מי שהרכב הועבר לו מכוח הסכם מכירה, צו של בית משפט או לפי חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, או מכוח פוליסת ביטוח, להודיע על כך לרשות הרישוי בטופס או באמצעים ממוחשבים שהורתה עליהם רשות הרישוי, להחזיר לה את רשיון הרכב ולהסיר מהרכב את לוחיות הזיהוי.¹¹

"שימוש ברכב שניזוק" (בדיקת בטיחות עפ"י תקנה 309)¹² – "בעליו של רכב, קצין בטיחות או מי שהשליטה על הרכב בידו, לא ישתמש ברכב ולא ירשה לאחר להשתמש בו, אם נגרם בו נזק למערכת ההיגוי, לבלמים, לשלדה, לקורת האורך, לקורת הרוחב, לחלקי המרכב שמעבר לקו ציר הגלגלים הקדמיים והאחוריים, למסגרת גג המרכב, לרצפת המרכב בתא הנוסעים או למערכת המתלים הקדמיים והאחוריים או נזק שגרם לפתיחת כריות אויר, אלא לאחר שהרכב תוקן במפעל וניתנה עליו תעודת בדיקה בידי מנהל מקצועי של מפעל בודק הערוכה לפי טופס 1 שבתוספת השלוש עשרה (להלן- תעודת בדיקה).";

"נזק בטיחותי"- נזק שגרם לעיוות, הסטה, סדק או שבר מהותיים באחד מעמודי המרכב, במסגרת גג המרכב, באחת מקורות השלדה הקדמית או האחורית שבין ציר הגלגלים הקדמיים והאחוריים ולפגיעה במרכב הרכב שגרמה לעיוות או שינוי במבנה הגיאומטרי של רצפת המרכב, למעט נזק לחלקים הניתנים לפירוק והחלפה באמצעות ברגים ולא באמצעות ריתוך.¹³

"שלדה" - שלדה נפרדת או שלדה שהיא חלק בלתי נפרד ממרכב הרכב.

"חובת נאמנות" - במילוי תפקידו יפעל השמאי כלפי לקוחו וכלפי המבטח במהימנות, בנאמנות וביושר וינקוט אמצעים סבירים כדי להבטיח התנהגותם המהימנה, הנאמנה והישרה של עובדיו.¹⁴

¹⁰ תקנות התעבורה תשכ"א-1961 – תקנה 266

¹¹ שם - תקנה 289 א'

¹² שם - תקנה 309 תיקון מיום 1/8/14

¹³ שם - תקנה 309 לתקנות התעבורה, תיקון מיום 1/8/14

¹⁴ צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שמאי רכב), תש"ם-1980, סעיף 12

"איסור ביצוע שומת נזיקין במוסך לא מורשה" – שמאי לא יעשה שומה ולא יתן חוות דעת על רכב הנמצא במוסך ולא יאשר את תיקונו של רכב כאמור אלא אם כן הרכב נמצא במוסך בעל רישיון תקף לפי סעיף 5 לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (מוסכים ומפעלים לכלי רכב), התש"ל-1970¹⁵

"איסור שימוש בחלק משומש" – "לא יתקין אדם חלק משומש ברכב שניזוק וטרם חלפו שנתיים ממועד רישומו ברישיון רכב"¹⁶.

"חלק" - חלק מרכב כמפורט בתוספת הראשונה והיא¹⁷:

תוספת ראשונה
(סעיף 1 להגדרה "חלק")

16 הפריטים – כלי רכב

- (1) דלתות
- (2) מכסה מנוע
- (3) מכסה תא מטען
- (4) כנפיים קדמיות
- (5) כנפיים אחוריות
- (6) מנוע
- (7) פגושים
- (8) תיבת הילוכים
- (9) כריות אוויר
- (10) תיבת הגה

לעניין אופנוע:

8 הפריטים – אופנוע

- (1) בולם זעזועים
- (2) חיפוי מפלסטיק (פרינגים)
- (3) חישוקי גלגלים
- (4) מושב
- (5) מכל דלק
- (6) מנוע
- (7) סעפת פליטה
- (8) תיבת הילוכים

¹⁵ צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שמאי רכב), תש"ם-1980, ס' 10 (א)

¹⁶ תקנות הגבלת השימוש ורישום פעולות בחלקי רכב משומשים (מניעת גניבות) (ניהול יומן ורישום בו, דיווח על גניבת חלק והגבלת השימוש בחלקי רכב), תשס"ז-2007, סעיף 10

¹⁷ חוק הגבלת השימוש ורישום פעולות בחלקי רכב משומשים (מניעת גניבות), תשנ"ח-1998, (תיקון מס' 5).

פרק ב'

פרק ב' – הנחיות מקצועיות

- הנחייה מקצועית מס' 1 - קריטריונים לאימון מתמחים וכללי התמחות;
- הנחייה מקצועית מס' 2 - שומת רכב/חוות דעת, הנכלל בה והערות חשובות להכנתה;
- הנחייה מקצועית מס' 3 - חישוב נזק גולמי ברכב;
- הנחייה מקצועית מס' 4 – תאימות והתאמת חלקי חילוף לרכב בעת עריכת שומה/חוות דעת;
- הנחייה מקצועית מס' 5 – רכב באובדן גמור;
- הנחייה מקצועית מס' 6 – איסור תיקון שלדת מרכב באמצעות חיבור משני חלקים;
- הנחייה מקצועית מס' 7 – תיקון נזק בטיחותי של רכב והוראות הדיווח לרשות הרישוי;
- הנחייה מקצועית מס' 8 – חוות דעת נגדית;

הנחייה מקצועית מס' 1

קריטריונים לאימון מתמחים וכללי התמחות¹⁸

על המבקש לקבל תעודת שמאי לעמוד בדרישות הצו¹⁹ (הדרישות מפורסמות באתר משרד התחבורה במרשתת). להלן הכללים החלים על מתמחה בשמאות רכב ועל מאמנו:

1. מאמן

- (א) שמאי רכב בעל תעודה שעסק ברציפות בשומת רכב – 5 שנים אחרונות לפחות, רשאי לשמש כמאמן למתמחה (להלן: **מאמן**) ובתנאי שקיבל את אישור "הרשות" לאימון מתמחים ובכתב.
- (ב) לא ישמש שמאי רכב כמאמן אם הושעה מעיסוק במקצוע ובלבד שיהיה רשאי, ברשות "הרשות", לשמש כמאמן לאחר תקופת השעייתו.
- (ג) שמאי לא יאמן יותר ממתמחה אחד בעת ובעונה אחת, אלא באישור "הרשות" ובכתב.

2 - מתמחה הרוצה להתמחות יגיש:

- (א) בקשה לרישום בפנקס השמאים בצרוף מסמכים כמפורט בצו שמאי הרכב (כולל תעודת סיום קורס שמאות רכב).
- (ב) בקשה להירשם כמתמחה.
- (ג) אישור בכתב מאת מאמן המוכן לקבלו כמתמחה.

3 – תחולה:

אושרה בקשתו של מתמחה ע"י יו"ר וועדת ההסמכה או הרשות, ייחשב כיום תחילת התמחותו התאריך הנזכר באישור התמחות שנמסר בידי המתמחה.

4 – תקופת התמחות

- א. מתמחה יעסוק בהתמחות במשרה מלאה במשרד של מאמנו במשך שנה אחת ומעלה.
- ב. משך ההתמחות השבועית תהיה לפחות 30 שעות לשבוע.
- ג. מתמחה יכול להגיש בקשה ל"רשות" לפצל את 30 שעות ההתמחות השבועית ל- 20 שעות בשעות העבודה המקובלות ו- 10 שעות יכולות להיעשות גם בשעות אחר הצהריים, כאשר יום ו' אינו נכלל במניין הימים, זאת רק לאחר שהמתמחה יגיש בקשה בכתב ל"רשות" וזו תאשר בקשה זו.

¹⁸ צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שמאי רכב), תש"ם-1980,
¹⁹ שם סעיף 4

5. – דין וחשבון על התמחות

- א. המתמחה יגיש ל"רשות" דו"ח רבעוני על ההתמחות למשך התקופה שנדרשת להתמחות, חתום ע"י המאמן.
- ב. הרשות רשאית לדרוש מהמאמן וכן מהמתמחה באורים בקשר לדין וחשבון ופרטים נוספים בכתב ובע"פ.
- ג. על המאמן חלה החובה לידע את "הרשות" על הפסקת ההתמחות וסיבותיה ו/או על כל מעשה חריג של המתמחה.

6. על מתמחה חלים הכללים הבאים:

1. תקופת ההתמחות הינה לפחות 1 שנה אצל שמאי/מאמן שקיבל אישור לאמן מ"הרשות".
2. המתמחה יגיש אחת לרבעון דו"ח על פעילותו חתום בידי המאמן המאשר את האמור בדו"ח, זאת בטופס שאושר ע"י "הרשות".
3. על המאמן חלה החובה לדווח ל"רשות" בדו"ח על אירועים חריגים ו/או סיבות הפסקת ההתמחות טרם זמנה.
4. אם סיום תקופת ההתמחות, מעבר בהצלחה של מבחני ההסמכה, תשלום אגרות הרישיון ורישום בפנקס בשמאים, ידאג המתמחה להצגת אישור התחברות לכרטיס החכם, רק אז יוענק לו רישיון שמאי רכב בפועל.

בכבוד רב,

משה קירמאיר
"הרשות"

הנחייה מקצועית מס' 2

הנחיות מקצועיות לשומת נזק וחוות דעת שמאי²⁰

כללי

שומת הנזק/חוות הדעת מהווה את ליבת עבודתו של השמאי. בעבודתו חייב השמאי להפעיל שיקול דעת מקצועי ועצמאי, שאינו מותנה או תלוי בגורמים בעלי עניין כמו המוסך, בעל הרכב או המבטחת, וזאת על מנת לקבוע באופן אובייקטיבי את היקף הנזק הנדרש לתיקון הרכב. על השמאי להתחשב בהסבריהם של מנהלו המקצועי של המוסך והצדדים, אך זאת רק בגדר חלק מכלל המרכיבים המגבשים את חוות דעתו.

אסור שהשמאי יהפוך להיות עושה דברו של המוסך ו/או בעל הרכב, מחד, ושל מבטחת הרכב, מאידך, והוא חייב לשמור על שיקול דעת עצמאי, מקצועי ולקבוע את היקף הנזק על בסיס הידע והניסיון שצבר בתקופת עבודתו.

מבנה חוות דעת

1. על שמאי רכב שערך שומת נזק ומבקש להגיש חוות דעת להקפיד ולכלול בה את האמור בפרק זה. אי עמידה בדרישה זו תהווה הפרה של כללי האתיקה המקצועית. בכל מקרה של עריכת שומה לרכב יש לתת לבעל הרכב הנוגע בדבר ו/או למבטחו ו/או לכל מזמין חוות דעת, שומה שתכלול את פירוט הבא:

- א. כל הפרטים הדרושים לזיהוי הרכב (תוצר, דגם, שנת יצור/מועד עליה לכביש, מד נסועה (מס' ק"מ), מספר שלדה טבוע, קוד דגם וכו' – בצרוף צילומי הרכב מסביב).
- ב. פרטים על המבוטח/ בעל הרכב/ הנהג ברכב.
- ג. פרטים על המבטחת (מס' פוליסה, מס' תביעה וכו' - בהתאם לזהות מזמין השומה).
- ד. מועד התרחשות התאונה/האירוע, מקום ומועד בדיקת הרכב ע"י השמאי.
- ה. תיאור הנזק – תיאור והסבר מילולי לנזק ולחלקים הנדרשים להחלפה או לתיקון בצרוף צילומים החלקים הניזוקים.
- ו. פרוט מלא של החלפים הדרושים:

• **החלפה** – רשימת החלפים שנדרשת החלפתם וסיווגם כ: מקורי, מקורי-תואם OEM, תחליפי, משופץ, משומש ומחירים הקטלוגי בשוק החלפים לצרכן.

• **תיקון** – רשימת החלקים שנדרש תיקונם.

ז. פירוט כמות שעות העבודה (עפ"י שעתון היצרן ו/או שעות מוערכות ע"י השמאי) וקביעת עלויות מחירי העבודה בחלוקה למקצועות השונים (פחחות, צבע, מכונאות, חשמל, אלקטרוניקה וכו'), תוך ציון מחיר שעת עבודה לפיו חישב את העלויות²¹.

²⁰ הנחייה זו נגזרת מהנחיות הרשות בחוזרים הקודמים, מדרישת מחוקק המשנה ומהניסיון המקצועי שהצטבר ²¹ צו מוסכים ומפעלים לכלי רכב ס' 23 (א)(ב) + הנחיית היועץ המשפטי של משרד התחבורה + הנחיות המפקח על הביטוח. לעניין זה ראה הוראת הרשות בראש הפרק.

- ח. קביעה, האם כתוצאה מהנזק ברכב, יש לבצע לרכב בדיקת תקינות/בטיחות עפ"י תקנה 309 לתקנות התעבורה והאם הנזק הינו בטיחותי מהותי החייב בדיווח לרשות הרישוי²².
- ט. קביעת אחוז הנזק הגולמי ליום האירוע²³.
- י. קביעת שווי הרכב נשוא חוות הדעת על פי המשתנים המשפיעים על שוויו ליום האירוע.
- יא. סיכום עלות הנזק, קביעת פרוט ירידת הערך שנגרמה לרכב והמלצות השמאי.
- יב. כל מידע עובדתי נוסף עליו מתבססת השומה.
- יג. בסיס חוות הדעת על השמאי לציין את פרטיו המלאים (שם ומס' תעודת שמאי) בצרוף הצהרה משפטית וחתימתו.

2. להלן דגשים שעל השמאי להקפיד בחוות דעתו על האמור לעיל:

אופן רישום חלקי חילוף בשומות רכב

הנושא כיצד לרשום בחוות הדעת של השמאי את חלקי החילוף הדרושים להחלפה התעורר לאחר שהתברר כי עלולים להיווצר הפרשים משמעותיים במחירי חלקי החילוף המאושרים ע"י השמאי במידה ולא יצוין על ידו במפורש סוג החלקים כגון חלפים חדשים מקוריים, תחליפיים, משומשים, משופצים וכיו"ב. מאחר והחובה לציין מספרים קטלוגים ליד כל חלק מוחלף חלה על המוסך המתקן²⁴, הננו להביא לידיעתכם את צורת רישום חלקי החילוף בשומות הרכב, כשחובת השמאי לנהוג באחת מהדרכים המפורטות להלן:

- א. ליד תיאור החלק, יצוין שם יצרן החלק ומספרו הקטלוגי א
- ב. ליד תיאור החלק יצוין השמאי אחת מאלה²⁵:
 1. מקורי (המשווק באריזה של יצרן הרכב).
 2. חלק מקורי-תואם OEM (משווק באריזת יצרן החלק).
 3. חליפי (כאשר המדובר בחלק שאינו מקורי).
 4. משופץ (מוצר תעבורה (מכאני) משומש שעובד, נבדק והוכשר לשימוש ברכב).
 5. משומש.

לוח הזמנים לדווח לרשות הרישוי בדבר רכב באובדן גמור

הדיווח של שמאי הרכב לרשות הרישוי בדבר רכב באובדן גמור יהיה מיד עם סיכום חוות הדעת ולא יאוחר מ- 45 ימים מיום התאונה. הדיווח לרשות הרישוי יעשה במקוון באמצעות "כרטיס חכם" בלבד.

²² ראה הנחיה מקצועית מס' 7

²³ ראה הנחיה מקצועית מס' 3

²⁴ צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (מוסכים ומפעלים לכלי רכב), תש"ל-1970, סעיף 23 (ב)

²⁵ צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (ייצור מוצרי תעבורה והסחר בהם), התשמ"ג-1983, סעיף 1 - הגדרות

תיקון/שינוי חוות דעת ע"י שמאי לאחר דיווח לרשות הרישוי²⁶

שמאי רכב שדיווח לרשות הרישוי על רכב ב"אובדן גמור" ומבקש לחזור בו, יפעל כדלקמן:

א. שמאי רשאי, תוך 21 ימים מיום שחתם על שומה של רכב, לבקש תיקון או שינוי של השומה מאת הרשות, ובלבד שהבקשה הוגשה לא יאוחר מ-90 ימים ממועד קרות המקרה שבו נגרם הנזק.²⁷

ב. במקרה של שומות מנוגדות בנושא "אובדן גמור", רשאי השמאי או בעל הרכב לפנות לרשות ולבקש לשנות את השומה בתוך 180 ימים מיום קרות אירוע הנזק, עפ"י הכללים הבאים:

1. הוגשו "רשות" שומות מנוגדות על רכב בנושא גמור, רשאית "הרשות" להביא את העניין לפני ועדת ערר שמינתה לכך.²⁸
2. "הרשות" רשאית, לאחר ששמעה דעתה של ועדת הערר, לאשר או לשנות את הודעת השמאי; החלטת "הרשות" תהיה סופית.²⁹
3. החליטה "הרשות" לשנות או לתקן הודעת אי שימוש, תודיע על כך לרשות הרישוי בטופס שקבעה.³⁰

תיקון רכב בחלפים משומשים

הכלל המנחה הוא החזרת המצב לקדמותו ככל האפשר³¹ ובמקרה של נזק ברכב יש להחזיר את הרכב למצבו ערב קרות הנזק. באם נעשה שימוש בחלפים משומשים (בכפוף לתקנות חוק הרישום³²) יהיו אלה מאותו תוצר רכב, דגם ושנת יצור או למעלה ממנו ובלבד שיהיו במצב תקין, שלא תוקנו בעבר, שאושרו להרכבה על ידי מנהלו המקצועי של המוסך המתקן והכל בכפוף להוראות יצרן הרכב.

תוכנות השמאות

הוראות לעניין השימוש בתוכנת שמאות, בה יכול שמאי להיעזר ולהשתמש בכפוף לכללים הבאים:

- א. תוכנת שמאות, הינה כלי עזר בלבד. על השמאי להפעיל שיקול דעת עצמאי ומקצועי בעת עריכת השומה/חוות דעת.
- ב. במידה וחוות הדעת המופקת באמצעות התוכנה אינה תואמת את הוראות החוק/תקנות/הנחיות מקצועיות, על השמאי לבצע בחוות הדעת/שומה את השינויים המחויבים.

²⁶ צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שמאי רכב), תש"ם-1980, סעיף 9

²⁷ שם, סעיף 9 א'

²⁸ שם, סעיף 9 ב'

²⁹ שם, סעיף 9 ד'

³⁰ שם, סעיף 9 ה'

³¹ חוק חוזה הביטוח, תשמ"א-1981, סעיף 56 (ג)

³² תקנות חוק הרישום סעיף 10

ג. השמאי רשאי לבחור את התוכנה בה הוא בוחר להשתמש בכתיבת השומה/חוות הדעת מתוך מגוון תוכנות השמאות הקיימות בשוק³³.

עריכת שומה/חוות דעת

על השמאי לערוך שומה/חוות דעת, בהתאם להנחיות שלעיל, ובנוסף על השמאי:

- א. חלה חובה לערוך שומה, אשר תשקף באופן אובייקטיבי, אמין ומקצועי את הנזקים שנגרמו לכלי הרכב, בעקבות התאונה.
- ב. לעניין חישוב "הנזק הגולמי" יש לתמחר את מחירי העבודות וחלקי החילוף ללא כל תחשיבי זיכויים, הנחות, עמלות וכיו"ב, באופן ריאלי בר השגה ותואם למחירם בשוק החופשי, התמחור יהיה מחיר סופי בלבד.
- ג. חל איסור על השמאי להשפיע על בעל רכב או מוסך לרכוש חלקי חילוף ממקור מסוים.
- ד. השמאי, בעת עריכת השומה/חוות הדעת, ידאג שחוות דעתו המקצועית תתאים ככל האפשר, להוראות יצרן הרכב.
- ה. שמאי רכב חייב לנקוט בכל האמצעים ולבצע את כל הבדיקות הניתנות, על מנת להגיע להערכת נזק נכונה ומדויקת ככל שניתן (כגון: הרמת הרכב על מתקן הרמה, פירוק חלקי במוקד הפגיעה על מנת לחשוף את מירב הפגיעה וכיו"ב), כמו כן חלה עליו החובה לכלול בחוות דעתו הערכת נזק סמוי, על פי שיקול דעתו המקצועית (זאת במקרה וחוות הדעת ניתנת טרם תיקון הרכב, שכן, לאחר התיקון אין נזק סמוי).
- ו. יש לכלול בחוות הדעת עלות בדיקת בטיחות של כלי הרכב לאחר תאונה, במידה והמכללים שנפגעו הנם כמפורט בתקנה 309 לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961, בדיקה המהווה חלק מהנזק הגולמי לרכב.

מוקדי נזק שונים

בשמאות לשני מוקדי נזק או יותר, על השמאי לפעול, בנוסף לאמור לעיל, כדלקמן:

- א. שמאי רכב המבצע חוות דעת לכלי רכב שבו שני מוקדים או יותר, ללא כל קשר אם מדובר בשני אירועים שונים ולמספר ההשתתפויות העצמיות שעל המבוטח לשאת, יהיה חייב לצורך חישוב הנזק הגולמי, לקחת בחשבון ולחבר את עלויות תיקון הנזק של כל המוקדים.

בכבוד רב,

 משה קירמאיר
 "הרשות"

³³ ראה נספח 8 סעיף 6'ז

הנחייה מקצועית מס' 3

חישוב נזק גולמי לרכב

בשל השאיפה למקסם את בטיחות כלי הרכב הנעים בכבישי הארץ, בעיקר כלי רכב שעברו תאונות, קבעה "הרשות" מדד לפיו יקבע השמאי באם ייעוד הרכב לתיקון או לפירוק ומדד זה מוגדר "נזק גולמי"³⁴. כל שינוי בשווי הרכב, בין בשל עברו, בשל התוספות שבו, אי תשלום המיסים שחלים עליו, בשל מתקון ייחודי המותקן בו ועליו ו/או בכל מקרה אחר ואין זה משנה מהו סוג הרכב, הכלל המנחה הוא התייחסות לערכו של הרכב ללא הפחתות או תוספות כשבסיס המחיר הינו ערכו במחירון המקובל בשוק.

את חישוב שיעור הנזק הגולמי יערוך השמאי במחירי החלקים בהם מותר להשתמש כאמור לעיל ובלבד שחלקים אלה ניתנים לרכישה עובר למועד הנזק. במידה ואין בנמצא חלקים מהסוג האמור יערוך חישוב "הנזק הגולמי" על פי ערך חלקים חדשים.

לצורך חישוב "הנזק הגולמי" יש לקחת בחשבון רק את הנזק הישיר שנגרם לרכב ולא נזק עקיף כגון: הפחתות בגין בלאי, הוצאות חילוץ וגרירה וכי"ב. בחישוב נזק גולמי לרכב על השמאי להקפיד על קביעת:

- א. **שווי כלי הרכב** – שמאי הרכב בעת עריכת השומה, יפרט וינמק כיצד קבע את שווי הרכב ועל פי איזה מחירון וקריטריון ביצע את התוספות ו/או הפחתות המשפיעות על שוויו.
- ב. **נזק גולמי** – הנזק הגולמי יחושב לפי שווי כלי הרכב על פי המחירון המקובל של הדגם ללא תוספות ואביזרים שהותקנו ברכב, כפי שמצוין במחירון וללא כל תוספות או הפחתות בגין: עבר תאונתי, מס' בעלים, סך נסועה (קילומטרז'), השכרה/ליסינג/מונית לשעבר וכדומה.
- ג. **הפיצוי הכספי** – חישוב הפיצוי הכספי יערוך בנפרד עפ"י תנאי הפוליסה, ערך השוק והנחיות המפקח על הביטוח ללא קשר לשיעור הנזק הגולמי.

הנחיות לחישוב הנזק הגולמי בסוגי הרכב השונים :

א. **כללי** – בעת חישוב הנזק הגולמי בשומת הרכב, יפעל השמאי כדלהלן:

1. באם שווי הרכב במחירון המקובל כולל מע"מ, יכלול השמאי את מרכיב המע"מ בעלויות התיקון.
2. באם שווי הרכב במחירון המקובל אינו כולל מע"מ, יכלול השמאי בחוות דעתו את מרכיב המע"מ בערך הרכב ובעלויות התיקון, רק לצורך חישוב הנזק הגולמי.

³⁴ ראה סעיף הגדרות – פרק א'

ב. מונית – שווי מונית במחירון המקובל, כולל מיסוי חלקי וללא מע"מ. עלויות התיקון (עבודות וחלפים) זהות הן לרכב במיסוי מלא והן לרכב במיסוי חלקי, אשר על כן, ובכדי למנוע עיוות בחישוב הנזק הגולמי, יש לחשב את שווי המונית (לצורך חישוב הנזק הגולמי), כאילו שולמו בעדה מלוא המיסים כולל מע"מ, קרי, לחשב את שוויה של המונית (לצורך חישוב הנזק הגולמי), כשווי רכב פרטי מאותו יצרן, דגם ושנת יצור.

ג. רכב מסחרי – כמפורט בסעיף א' (1) או (2) דלעיל.

ד. משאיות ורכב ייעודי – הכלל לחישוב הנזק הגולמי ברכב, הינו שוויו הבסיסי במחירון המקובל, ללא התוספות המותקנות ברכב. לדוגמא :

- 1) הנזק הגולמי למשאית, יחושב משוויה הבסיסי במחירון המקובל, ללא תוספת המתקנים הייעודיים, כגון: ארגז משא, מתקן רכינה, מערבבל/משאבת בטון, מיכל נוזלים וכיו"ב.
- 2) הנזק הגולמי לרכב ממוגן ירי, יחושב משוויו הבסיסי של הרכב במחירון המקובל, ללא עלות המיגון.
- 3) הנזק הגולמי לרכב שהוסב לנהיגת נכה, יחושב משוויו הבסיסי של הרכב במחירון המקובל, ללא עלות מערכת הנהיגה ותוספות אחרות שהותאמו לנהיגת הנכה.
- 4) באם ניזוק באירוע המתקן הייעודי המותקן ברכב, יחושב הנזק למתקן הייעודי, כפרק נפרד מהנזק לרכב.

ה. רכב בשימוש חריג – הכלל לחישוב הנזק הגולמי ברכב, הינו שוויו הבסיסי במחירון המקובל, ללא הפחתות/תוספות כלשהן.

בכבוד רב,

משה קירמאיר
"הרשות"

הנחייה מקצועית מס' 4

תאימות והתאמת חלקי חילוף לרכב בעת עריכת שומה

1. מבוא

את אומדני הנזק לכלי רכב שניזוקו יש לבסס על בסיס חלקי חילוף המתאימים לרכב. חל איסור על השמאי לאשר חלקי חילוף שאינם מתאימים לרכב או שיש צורך לבצע בהם פעולות התאמה שונות. לאור זאת להלן ההנחיה המחייבת.

2. הנחיה³⁵

- א. האחריות המקצועית לתיקון הרכב חלה על המנהל המקצועי במוסך. השמאי יבסס את אומדן הנזק וחוות דעתו על בסיס חלקי חילוף, מתאימים ובטיחותיים בלבד³⁶.
- ב. לאור האמור לעיל, על שמאי המבצע הערכת נזק להתייעץ עם המנהל המקצועי במוסך בבחירת החלקים, אותם הוא מאשר להתקנה על כלי רכב הניזוק, לצורך עריכת חוות דעת.
- ג. על השמאי חל איסור להנחות לבצע שינויים והתאמות בחלקי החילוף או באביזרים לשם התאמה לרכב ולהשגיח שבעתיים כאשר מדובר בחלק או אביזר בטיחותי.
- ד. השמאי, בעת עריכת השומה/חוות הדעת, ידאג שחוות דעתו המקצועית תתאים ככל האפשר להוראות יצרן הרכב.
- ה. על השמאי להקפיד על הוראת תקנה 10 (ב) לחוק הרישום³⁷: "לא יתקין אדם חלק משומש ברכב שניזוק וטרם חלפו שנתיים ממועד רישומו ברישיון רכב", בכפוף ל- 16 הפריטים הכלולים בתוספת הראשונה לכלי רכב ו- 8 פריטים לאופנוע.
- ו. בכל מקרה האחריות לתיקון הנזק חלה על המנהל המקצועי במוסך עפ"י סעיף 17 (א) לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (מוסכים ומפעלים לרכב), תש"ל-1970.

בכבוד רב,

משה קירמאיר
"הרשות"

³⁵ נגזרת מהצו, חוזרים שבוטלו והנחיות מקצועיות שאוחדו במסמך זה

³⁶ סעיף 17 (א) לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (מוסכים ומפעלים לכלי רכב), תש"ל – 1970

³⁷ תקנות הגבלת השימוש ורישום פעולות בחלקי רכב משומשים (מניעת גניבות) (ניהול יומן ורישום בו, דיווח על גניבת חלק והגבלת השימוש בחלקי רכב), תשס"ז-2007, ראה רשימת הפריטים בתוספת הראשונה.

הנחיה מקצועית מס' 5

רכב ב"אובדן גמור"

מבוא

על השמאי חלה החובה לקבוע, טרם תחילת תיקון הרכב, את שיעור הנזק הגולמי שנגרם לו וכנגזר ממנו עליו לפעול כדלקמן:

1. הכרזת רכב באובדן גמור³⁸ - תקנה 266 מאפשרת לשמאי לקבוע כי מדובר "באובדן גמור" של הרכב, גם אם הנזק הגולמי הוא באחוזים נמוכים מ - 60%, במידה ועל פי דעתו המקצועית, הרכב לא יהיה כשיר לתנועה בכביש מבחינה בטיחותית.
2. השמאי, בעת עריכת השומה, ידאג שחוות דעתו המקצועית תתאים ככל האפשר להוראות יצרן הרכב ויכלול בה את פרוט חלקי החילוף וסוגם (חדשים, תחליפיים, משומשים - בכפוף להוראות הדין).
3. קבע השמאי כי רכב באובדן גמור, ידווח השמאי במערכת מקוונת לאגף הרישוי במידי באמצעות כרטיס חכם ולא יאוחר מ- 45 ימים מיום האירוע.

בכבוד רב,

משה קירמאיר
"הרשות"

³⁸ תקנה 266 לתקנות התעבורה

הנחיה מקצועית מס' 6

איסור תיקון שלדת מרכב באמצעות חיבור משני חלקים

חל איסור על תיקון שלדת מרכב באמצעות חיבור משני חלקים, למעט במקרים בהם יצרן הרכב מאשר תיקון כזה בכתב ומפרט בלוויית שרטוט המורה את דרך התיקון.

א. מבוא:

1. במהלך תיקון רכב בעקבות תאונה או עדים לאופן תיקון שבו מחברים שילדת מרכב משני חלקים מושלמים ליחידת מרכב אחת.
2. שיטת תיקון כזו רווחת במפעלים לתיקון מרכבים כשהתיקון לא מבוצע עפ"י הנחיות היצרן ולעיתים גם שלא במיומנות מקצועית הולמת.
3. סוגיה זו המתייחסת לשיטת תיקון כנזכר לעיל, נבדקה על ידי "הרשות" ונקבעו כללים מנחים לפיהם ניתן יהיה לתקן רכב באמצעות חיבור משני חלקים שיתנו מענה הן בהיבט המקצועי והן בהיבט הבטיחותי כפי שיפורט בהמשך.

ב. הפעולה במוסד:

1. תנאי יסודי לפיו ניתן יהיה לתקן רכב באופן של חיבור משני חלקי מרכב נפרדים ומושלמים ליחידת מרכב אחת מותנה בקבלת אישור יצרן הרכב בכתב המתיר לבצע תיקון כזה בהתייחס לתוצר ודגם הרכב המיועד לתיקון.
2. באין אישור יצרן אין לבצע תיקון באופן כנזכר לעיל.
3. במידה וקיים אישור יצרן, יתוקן הרכב בהתאם להוראותיו ובכל מקרה נקודות החיבור יהיו בנקודות החיבור המקוריות שנקבעו ע"י יצרן הרכב בעת ייצורו.
4. לאחר התיקון תבוצע בדיקה במעבדה מוסמכת המאושרת על ידי אגף הרכב שתתייחס לבדיקה בשני ההיבטים:

א בדיקה מטלורגית שתצביע על טיב הריתוכים וינתן אישור על כך בכתב.

ב בדיקה של עמידת הרכב במידות עפ"י הוראות היצרן בכפוף למפרט שנקבע וינתן אישור על כך.

ג. הפעולה ע"י שמאי הרכב:

1. שמאי הרכב לא ייתן הנחיות לתיקון רכב באופן של חיבורו מחלקי מרכב נפרדים ומושלמים ליחידת מרכב אחת ולא יאשר תיקון כזה גם בדיעבד בהיעדר אישור יצרן הרכב בכתב המתיר לבצע תיקון באופן כזה לתוצר ודגם הרכב המיועד לתיקון.
2. במידה וקיים אישור יצרן לתיקון באופן הנזכר לעיל יצרף השמאי לחוות דעתו את המסמכים כמפורט בסעיף ב' למסמך זה.

ד. אחריות:

האחריות לביצוע האמור במסמך זה חלה על המנהל המקצועי במפעל לתיקון מרכבים ועל שמאי הרכב כל אחד בתחום עיסוקו ועליהם להנחות את העובדים הכפופים להם לפעול בהתאם.

בכבוד רב,

משה קירמאיר
"הרשות"

הנחייה מקצועית מס' 7

דיווח על תיקון נזק בטיחותי של רכב³⁹

א. רקע

הנחיה מקצועית זו נועדה להנחות את שמאי הרכב לאופן ביצוע רישום הערה ברישיון הרכב כשנגרם לרכב נזק בטיחותי מהותי במקומות שנקבעו על פי תקנה 309, למעט נזק בבלמים ו/או במערכת ההיגוי ו/או בכריות אויר בלבד. במסגרת זו עודכנה ופורסמה ברשומות תקנה 309 לתקנות התעבורה הן במהותה והן בנוגע לחובת רישום הערה ברישיון הרכב⁴⁰.

ב. כללי

1. משרד התחבורה, שבמאגריו מידע על כלל כלי הרכב הרשומים במדינת ישראל, דוגל בשקיפות מלאה בכל הקשור ברשום הנתונים לטובת כלל אזרחי המדינה, וזאת מבלי לפגוע בפרטיותם של בעלי הרכב. ברוח זו משרד התחבורה מציין בין היתר ברישיון הרכב את:

- א. מספר הבעלויות ברכב.
- ב. רשום הנסועה שעבר הרכב.
- ג. עיקולים ושעבודים למיניהם.

2. במסגרת זו מבקש משרד התחבורה לציין ברישיון הרכב גם את העובדה שהרכב שניזוק בתאונה, תוקן ובוצעה בו בדיקת בטיחות על פי תקנה 309 לתקנות התעבורה, ושמאי הרכב או המנהל המקצועי של המוסך קבע לגביו כי נפגע פגיעה מהותית במקומות המצוינים בתקנה, למעט כשהפגיעה ברכב הינה במערכת הבלמים ו/או היגוי ו/או כריות אויר. בסיום התיקון שלוהו על ידי השמאי, דיווח השמאי לרשות הרישוי וברישיון רכב זה תירשם ההערה: "נזק בטיחותי תוקן ונבדק".

3. הרשות רואה בפעולה זו נדבך נוסף אשר יסייע בידי הרוכש הפוטנציאלי לקבל החלטה מושכלת בעת רכישת הרכב.

³⁹ תקנה 309 לתקנות התעבורה, תיקון מיום 1/8/14. ראה נספח 10 שכותרתו "חובת דיווח לרשות הרישוי על הצורך ברישום הערה ברישיון כשהרכב ניזוק ובוצעה בו בדיקה עפ"י תקנה 309".

⁴⁰ תקנה 309 לתקנות התעבורה, תיקון מיום 1/8/14. ראה פרק א' - הגדרות

ג. חובת שמאי רכב

1. שמאי רכב שקבע כי לרכב נגרם נזק בטיחותי ועליו לבצע בדיקה עפ"י תקנה 309 (ג) לתקנות התעבורה, יבחן האם הנזק הבטיחותי הנו מהותי⁴¹ ובאם כן אזי ידווח למשרד התחבורה – רשות הרישוי בגמר התיקון ולאחר שנמסרה לידי תעודת הבדיקה, על רישום הערה ברישיון הרכב בטופס מקוון באמצעות כרטיס חכם שברשותו המקושר לאמ"מ, כאפשרות נוספת לדיווח הקיים היום ל"אובדן גמור".

ד. יישום נוהל זה הינו באחריות שמאי הרכב כשהוא שם את נזקי הרכב ובסיום תיקונו ועל המנהל המקצועי של המוסך המתקן ומכון הבדיקה, כשהרכב תוקן ללא ליווי שמאי רכב.

ה. **תחולה:** חובת הדיווח של שמאי רכב למערכת המקוונת תחל מיום ה- 1/8/2014.

בכבוד רב,

משה קירמאיר
"הרשות"

⁴¹ הערה: את המלצת הוועדה המקצועית של איגוד השמאים לקביעת נזק בטיחותי מהותי ליישום הנחייה מקצועית זו, ניתן לקבל באתר המרשתת של איגוד השמאים.

הנחייה מקצועית מס' 8

חוות דעת נגדית

1. צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שמאי רכב), תש"ם-1980 – אוסר על שמאי לחתום על חוות דעת אלא על סמך בדיקתו את הרכב.⁴²
2. מטרת הוראת הצו למנוע מצב בו נותן שמאי רכב חוות דעת, כעולה מהנחייה מקצועית מס' 2, מבלי שבדק פיזית את הרכב נשוא חוות דעתו.
3. הצו אינו מגביל את נותן חוות הדעת הנגדית במועדים, אולם לאור המקרים המגיעים לדיון בוועדת הערר ו"הרשות" ועל מנת למנוע תלונות כנגד השמאי הנגדי, להלן הנחיות למתן חוות דעת נגדית:
 - א. הכלל המחייב ששמאי יחתום על חוות דעתו רק לאחר שבדק את הרכב ימשיך להיות הכלל המנחה והמחייב.
 - ב. חוות דעת נגדית לרכב שתוקן תינתן עד 120 ימים מיום סיום תיקון הרכב.
 - ג. במקרים חריגים וטרם הגשת חוות הדעת הנגדית, על המבקש להגיש חוות דעת נגדית לאחר המועד הנקוב, להגיש ל"רשות" בקשה להארכת מועד. הבקשה תהיה מנומקת ובכתב ותכלול את כלל הסיבות שבגינן מתבקשת הארכת המועד.
 - ד. אין בהנחיה זו משום מניעת זכותו של המבקש להגיש חוות דעת נגדית, מלפנות ולבקש סעד מבית המשפט.
4. אי עמידה בכללים אלה מהווה עבירה על כללי ההתנהגות שבהם חייב שמאי.

בכבוד רב,

משה קירמאיר
"הרשות"

⁴² צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שמאי רכב), תש"ם-1980 – סעיף 10 (ב)

פרק ג'

פרק ג' – כללי התנהגות ואתיקה מקצועית

שמאי הרכב כפופים לכללי ההתנהגות המתחלקים לשתי קבוצות:

- א. עיסוקים בהם שמאי רכב ימצא בניגוד עניינים.
- ב. כללי התנהגות – אתיקה מקצועית.

שמאי נכבד, אי עמידה בכללי ההתנהגות והימצאות בניגוד עניינים, עשויה לגרור אחריה העמדה לדין משמעתי בפני "הרשות".

א. עיסוקים בהם ימצא שמאי רכב בניגוד עניינים

1. עיסוק בעסקי ביטוח.
2. עיסוק בתיווך ובמכירת כלי רכב, חלקי חילוף, שרידי רכב או מוצרי תעבורה.
3. עיסוק כמנהל מקצועי במפעל לשירותי תחזוקת רכב כהגדרתן בצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (מוסכים ומפעלים לכלי רכב) תש"ל-1970.
4. עיסוק כקצין בטיחות במפעל כמשמעותו בחלק י' לתקנות התעבורה תשנ"א-1961.
5. עיסוק כלשהו או מתן חוות דעת לצד העלול להעמידו בניגוד עניינים.

ב. להלן כללי התנהגות להם מחויב שמאי הרכב:

1. במתן שרות מקצועי ו/או במתן חוות דעת יפעל השמאי תוך שמירה על כבוד המקצוע: בנאמנות, במסירות, בהגינות, ללא משוא פנים, ללא הימצאות בניגוד עניינים וללא תלות בגורם כלשהו.
2. שמאי יקפיד בנכונות המידע שימסור לשולחיו, ויגיש את הערכתו ומסקנותיו בחוות דעתו, לפי מיטב שיקול דעתו המקצועי בכפוף לדין ולכללי האתיקה.
3. לא יחתום שמאי על חוות דעת, שלא נערכה על סמך ממצאי בדיקתו הפיזית (הממשית), או בדיקתו הפיזית של מתמחה שהועסק על יד בתקופת התמחותו.
4. שמאי ימנע ממתן שרות מקצועי בעניין, שיש לו בו ו/או למי מטעמו זיקה אישית, בין אם במישרין ובין אם בעקיפין.
5. לא ירכוש שמאי רכוש או ניצולת לגביהם נתן חוות דעת מקצועית.
6. לא יקבל שמאי טובת הנאה כלשהי בעניין הנמצא בטיפולו המקצועי, פרט לשכר טרחתו.

7. לא ייתן שמאי תמורה, דמי תווך, מענק או חלק משכר טרחתו, כדי להשיג עבודה מקצועית.

בכבוד רב,

משה קירמאיר
"הרשות"

פרק ד'

פרק ד' – מקורות⁴³

1. צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שמאי רכב), תש"ם-1980.
2. חוק הגבלת השימוש ורישום פעולות בחלקי רכב משומשים (מניעת גניבות), תשנ"ח-1998 (להלן: **חוק הרישום**).
3. תקנות הגבלת השימוש ורישום פעולות בחלקי רכב משומשים (מניעת גניבות) (ניהול יומן ורישום בו, דיווח על גניבת חלק והגבלת השימוש בחלקי רכב), תשס"ז-2007 (להלן: **תקנות חוק הרישום**).
4. תקנות: 266, 289, 308, 309 לתקנות התעבורה, תשב"א-1961 (להלן: **תקנות התעבורה**).
5. תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), תשמ"ו-1986 (להלן: **הפוליסה התקנית**).
6. צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (ייצור מוצרי תעבורה והסחר בהם), תשמ"ג-1982.
7. צו פיקוח על מצרכים ושירותים (מוסכים ומפעלים לכלי רכב), תש"ל-1970.
8. חוזר המפקח על הביטוח – שמאות ביטוח רכב (רכוש וצד ג') (להלן: **הסדר השמאים**).
9. טופס דיווח מאמן/מתמחה ל"רשות".
10. חוזר 23 והסבר/המלצה של איגוד השמאים לקביעת נזק בטיחותי מהותי.

⁴³ הנספחים/מקורות ניתנים להורדה מאתר איגוד השמאים, תקפים ליום הוצאת האוגדן וייעודם לשמש עזר לשמאי בעבודתו. על השמאי לבדוק ולהתעדכן על שינויים שנעשים בדברי חיקוק אלה ולעדכן אותם בהתאם.